Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

1. Các đặc điểm cơ bản của DLST
2. Điều kiện đặc trưng để phát triển sản phẩm DLST
3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.1. Các đặc điểm cơ bản của DLST

Các đặc điểm chính của một điểm đến DLST (Megan Epler Wood (2002 - trang 26).

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.1. Các đặc điểm cơ bản của DLST

Eco-destination Characteristics

- Natural features conserved within a protected landscape.
- Low density development, where natural areas are abundant and the built landscape does not dominate.
- Evidence that tourism is not harming natural systems such as waterways, coastal areas, wetlands and wildlife areas.
- Thriving small community businesses, including food stands and other types of craft enterprises owned by local people.
- Plenty of designated outdoor recreation zones that are designed to protect fragile resources, including bike paths, trails or boardwalks that are shared by locals and visitors alike.
- Thriving, locally owned lodges, hotels, restaurants and businesses that provide genuine hospitality with friendly, motivated staff.
- A variety of local festivals and events that demonstrate an on-going sense of pride in the local community's natural environment and cultural heritage.
- Clean and basic public facilities for tourists and locals to share, such as public showers and toilets.
- Friendly interaction between local people and visitors in natural meeting places, such as local shops or benches by the sea.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2. Điều kiện đặc trưng để phát triển sản phẩm DLST

ĐK Đặc trưng

- Tài nguyên tự nhiên, văn hoá bản địa phong phú còn tương đối nguyên sơ có tính đặc thù cao của HST
- Sự tham gia chủ động, tích cực của cộng đồng dân cư địa phương trong việc tạo ra sản phẩm DLST
- Sự cam kết lâu dài và thiết lập hệ thống các nguyên tắc và giá trị đạo đức trong kinh doanh sản phẩm DLST đối với các chủ thể quản lý nhà nước và quản trị kinh doanh sản phẩm DLST.
- Có sự tư vấn, giám sát từ các tổ chức NGOs về môi trường
- Nguồn khách DLST có đặc điểm tiêu dùng tương thích với sản phẩm DLST nơi đến.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2.1. Tài nguyên tự nhiên, văn hoá bản địa phong phú còn tương đối nguyên sơ có tính đặc thù cao của HST

Việc xác định mối quan hệ giữa phát triển DL và bảo tồn là rất cần thiết để lựa chọn hướng PT hoà hợp giữa DLST và bảo tồn TN. Du lịch và bảo tồn có thể tồn tại một trong ba dạng quan hệ:

- ***Quan hệ cùng tồn tại***
- ***Quan hệ cộng sinh***
- ***Quan hệ mâu thuẫn***

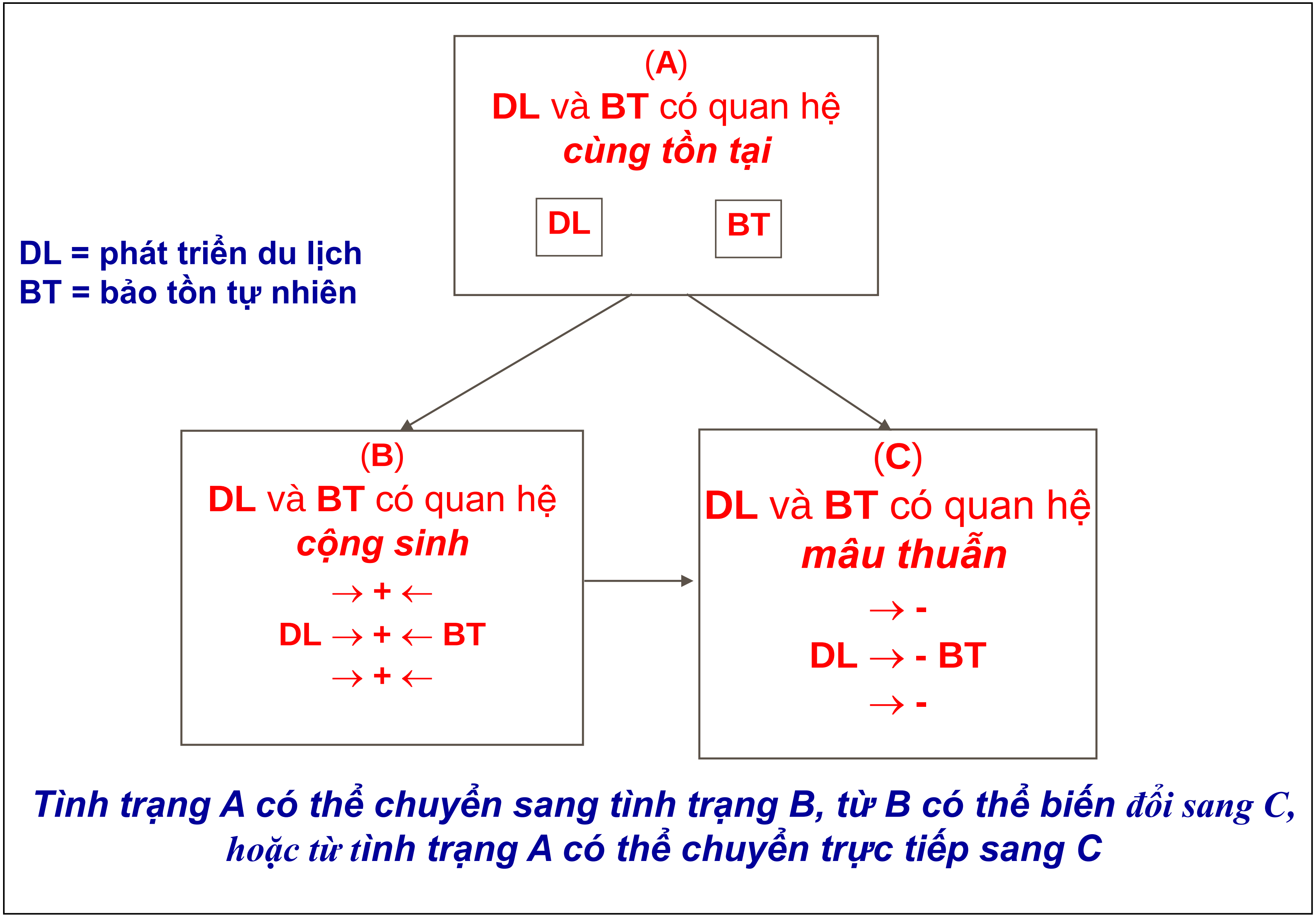

Hình 3.1: Các dạng quan hệ giữa du lịch và bảo tồn tự nhiên

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2.1. Tài nguyên tự nhiên, văn hoá bản địa phong phú còn tương đối nguyên sơ có tính đặc thù cao của HST

=> Trong ba mối quan hệ này, **quan hệ cộng sinh là mối quan hệ tích cực có thể mang lại lợi ích cho phát triển DL cũng như bảo tồn. DLST cần được quy hoạch thận trọng và bảo đảm quản lý tốt** dựa trên các nguyên tắc của nó.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2.1. Tài nguyên tự nhiên, văn hoá bản địa phong phú còn tương đối nguyên sơ có tính đặc thù cao của HST

Sản phẩm DLST chỉ hấp dẫn và sẽ càng trở nên hấp dẫn hơn nếu có sự tham gia của người dân địa phương

VÌ SAO?

Sự tham gia của CĐĐP làm cho DLST HẤP DẪN HƠN

Thứ nhất

- **Người dân bản địa có được những kinh nghiệm truyền thống rất quý báu** về nơi mà họ đã sinh ra, lớn lên và đang sống. Nó mang lại nhiều thông tin bổ ích cho các HDV, các nhà kinh doanh, nghiên cứu DLST.

Thứ hai

- **Khi người dân bản địa được hưởng lợi ích** trực tiếp từ các di sản do TN ban cho và tổ tiên để lại thì họ coi đó là tài sản quý giá. **Họ sẵn sàng tích cực chia sẻ, tham gia đóng góp vào các dự án** KT, DL liên quan tới CĐĐPcủa họ.

3.2.2. Sự cam kết lâu dài và thiết lập hệ thống các nguyên tắc và giá trị đạo đức trong kinh doanh sản phẩm DLST đối với các chủ thể quản lý nhà nước và quản trị kinh doanh sản phẩm DLST

a) *Sự cam kết lâu dài*

- Chính quyền địa phương

- Các cơ quan quản lý về du lịch

Hai cơ quan nói trên **cùng phối hợp, hành động** để hoạt động DL đạt hiệu quả cao nhất.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

b) Thiết lập hệ thống các nguyên tắc và giá trị đạo đức

Được thiết lập ***trên** **cơ sở trao đổi, bàn bạc và thống nhất cách thực hiện, kiểm soát DLST giữa các cá nhân và tổ chức có liên quan** **trong hoạt động DL.***

Họ là NHỮNG AI?

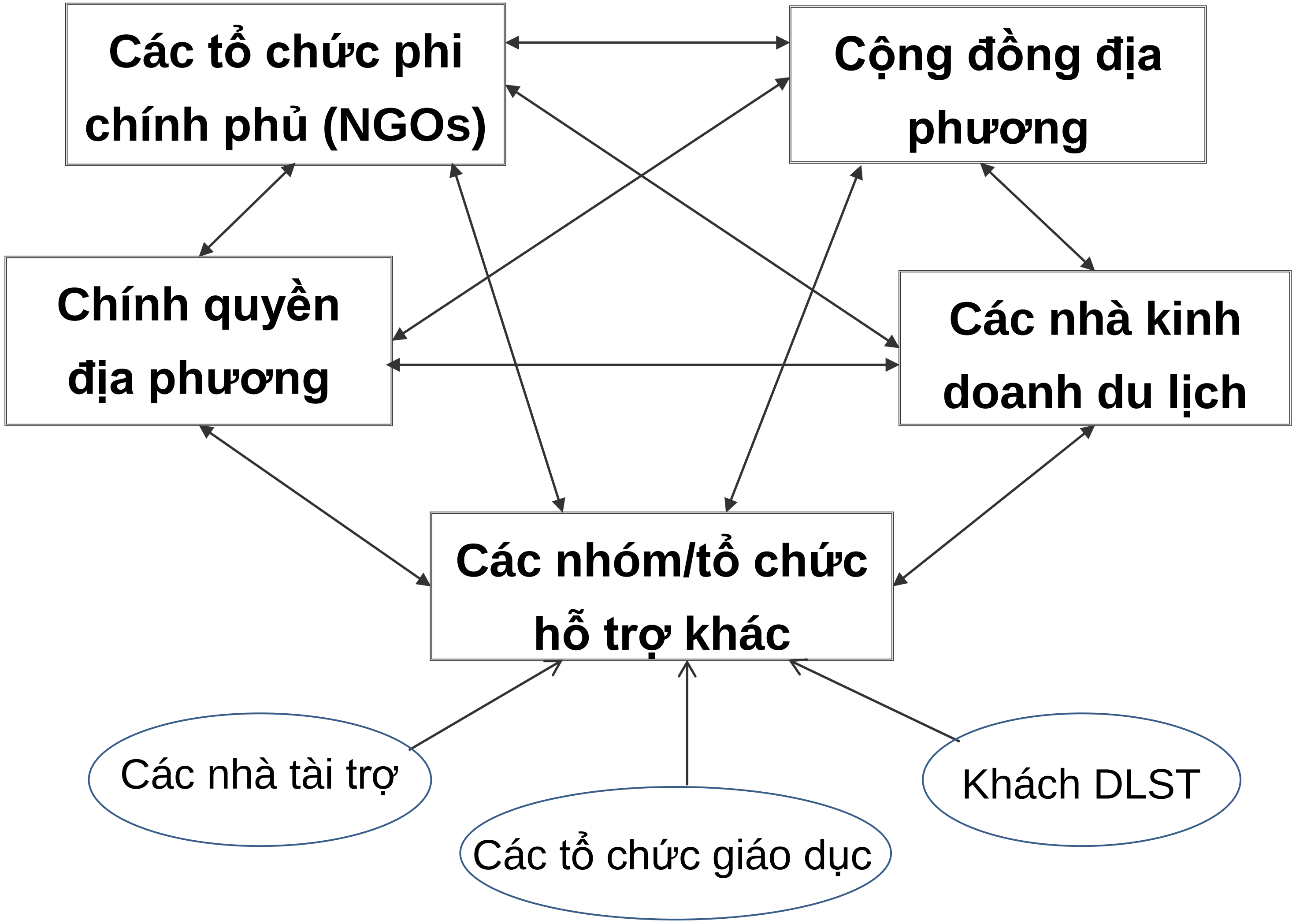

Sơ đồ mối quan hệ cơ bản giữa các bên liên quan tham gia hoạt động DLST

(Nguồn: Drumm và Moore, 2005)

3.2.3 Có sự tư vấn, giám sát từ các tổ chức NGOs

NGOs là các tổ chức phi chính phủ, quan tâm tới công tác BT các DSVH và TN.

+ **Tổ chức/liên minh BTTN Quốc tế - IUCN** (World Conservation Union - formerly International Union for the Conservation of Nature)

IUCN

IUCN WORLD PARKS CONGRESS SYDNEY 2014

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2.4 Có sự tư vấn, giám sát từ các tổ chức NGOs

VÌ SAO CÁC TỔ CHỨC NGOs CÓ THỂ TRỞ THÀNH BÊN THAM GIA TƯ VẤN, HỖ TRỢ, GIÚP ĐỠ PHÁT TRIỂN DLST VỚI VAI TRÒ GIÁM SÁT VÀ ĐIỀU TIẾT CÁC HOẠT ĐỘNG DLST?

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2.4 Có sự tư vấn, giám sát từ các tổ chức NGOs

Các tổ chức NGOs **hoạt động vì mục đích phi lợi nhuận, sẵn sàng hỗ trợ, giúp đỡ phát triển hoạt động DLST**. Họ tìm kiếm các hoạt động để hỗ trợ như:

- **Bảo vệ môi trường** thông qua ngăn ngừa, cải thiện, sửa chữa và phục hồi những TN bị phá huỷ.

- **Thúc đẩy các cá nhân và tổ chức** liên quan đến DLST nhận thức tốt hơn và bởi vậy quan tâm hơn (care for) thay vì cố gắng dùng triệt để (use-up) TN.

3.2.4 Có sự tư vấn, giám sát từ các tổ chức NGOs

=> Chính mục đích tốt đẹp vì môi trường và không đứng trên góc độ kiếm lời nên các tổ chức NGOs được các bên liên quan tới hoạt động DLST đánh giá là **tương đối độc lập, khách quan trong việc giữ vai trò tư vấn và giám sát việc triển khai hoạt động DLST.**

3.2.5. Nguồn khách DLST có đặc điểm tiêu dùng tương thích với sản phẩm DLST nơi đến

Hành vi tiêu dùng của khách DLST có thể khái quát là: ***"không giết gì ngoài thời gian, không lấy gì ngoài những bức ảnh, không để lại gì ngoài những dấu chân"*.** Khách DLST có các đặc trưng cơ bản:

3.2.5. Nguồn khách DLST có đặc điểm tiêu dùng tương thích với sản phẩm DLST nơi đến

- Thứ nhất, yêu thiên nhiên, tình cảm thẩm mỹ phát triển, thích tìm hiểu HST đa dạng và khám phá những điều bí ẩn của tự nhiên và văn hoá bản địa nơi đến, thích quan sát động vật hoang dã tại các VQG, các KBTTN.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2.5. Nguồn khách DLST có đặc điểm tiêu dùng tương thích với sản phẩm DLST nơi đến

- **Thứ hai,** thích lưu trú trong điều kiện tự nhiên, thích di chuyển bằng các phương tiện không gây ô nhiễm môi trường.

- **Thứ ba,** đặc biệt ưa thích các món ăn được coi là đặc sản có giá trị văn hoá ẩm thực cao ở nơi đến.

- **Thứ tư,** thích tham gia vào các sinh hoạt đời thường, văn hoá dân gian của cư dân bản địa.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.2.5. Nguồn khách DLST có đặc điểm tiêu dùng tương thích với sản phẩm DLST nơi đến

- Thứ năm, sở thích 3F cốt lõi của sản phẩm nơi đến du lịch. Sản phẩm DLST có tính hấp dẫn cao, quyến rũ được khách DLST bởi tính hấp dẫn của ba thành phần cốt lõi tạo ra thương hiệu của điểm DLST:

+ Hệ động vật đa dạng quý hiếm (FAUNA),

+ Hệ thực thực vật phong phú quý hiếm (FLORA)

+ VH dân gian độc đáo (FOLKLORE)

=> Mô hình sản phẩm du lịch 3F.

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.1. Đối với các hãng lữ hành

3.3.2. Đối với các khách du lịch

3.3.3. Đối với HDV

3.3.4. Nguyên tắc chung

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.1. Đối với các hãng lữ hành

- Chuẩn bị đầy đủ thông tin cho khách DLST: có sự chỉ dẫn và cung cấp thông tin.

- Tối thiểu hóa các tác động của du khách: ngăn ngừa sự xuống cấp và xâm hại MT.

- Tối thiểu hóa các tác động từ công ty DL thông qua các chính sách áp dụng cho quản lý.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.1. Đối với các hãng lữ hành

- **Tổ chức đào tạo:** tạo điều kiện để các nhà quản lý, nhân viên và lao động hợp đồng được tham gia các chương trình đào tạo nhằm tăng cường khả năng giao tiếp và quản lý đối với khách du lịch tại những địa điểm tự nhiên và văn hóa mang tính nhạy cảm.

- **Đóng góp vào bảo tồn môi trường:** đóng góp vào quỹ bảo tồn tại khu vực tổ chức tour đến thăm.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.1. Đối với các hãng lữ hành

- Cung cấp cơ hội nghề nghiệp cho lao động địa phương: sử dụng lao động địa phương trong các hoạt động của DN du lịch.

- Giới thiệu các khu ăn ở có điều kiện phù hợp với điểm đến DLST: đảm bảo tiện nghi tại các khu ăn ở không phá vỡ cảnh quan hoặc hủy hoại MT, đặc biệt là không lãng phí tài nguyên địa phương.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.2. Đối với các khách du lịch

- Chuẩn bị trước chuyến đi:

+ **Chọn một doanh nghiệp lữ hành** có trách nhiệm với MT

+ **Chọn đại lý DL có tổ chức các buổi giới thiệu** về các chủ đề: khu đến thăm, các hoạt động gần gũi với môi trường cũng như các tiện nghi được sử dụng.

+ **Chủ động tìm hiểu** về những loài, con người gắn với các giá trị văn hoá bản địa tại nơi sẽ đến thăm.

+ **Chuẩn bị tư trang**, quần áo phù hợp với điều kiện nơi đến thăm.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3.2. Đối với các khách du lịch

- Làm theo quy định, luật định

+ Không tự thâm nhập vào các KV không cho phép vào đại trà

+ Tuân thủ các biển hiệu có sẵn

+ Thông báo với công ty lữ hành, chính quyền hoặc các du khách về bất cứ vi phạm nào đối với tài nguyên văn hoá, tự nhiên

- Tôn trọng các loài động thực vật, nơi cư ngụ của chúng, để tự nhiên như vốn nó đã thế

+ Di chuyển nhẹ nhàng tại những khu vực thiên nhiên nhạy cảm, dễ tổn thương;

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

- Tôn trọng các loài động thực vật, nơi cư ngụ của chúng, để tự nhiên như vốn nó đã thế

+ Giữ những khoảng cách hợp lý với động vật để tránh thay đổi tập quán sinh hoạt và ảnh hưởng tới chúng;

+ Không cho ĐV ăn và tránh thay đổi tập quán sinh hoạt;

+ Không vào những khu vực mà động vật có số lượng lớn, đang làm tổ, đẻ trứng, nghỉ đông và bị cấm;

+ Không mua bán các loài động thực vật, sản phẩm làm từ tự nhiên, động thực vật nằm trong dách sách quý hiếm.

+ Chọn lựa đường đi cẩn thận và nghỉ tại những nơi cho phép, tránh làm hại môi trường

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

- Giảm thiểu tác động tới môi trường

+ Tiến hành các hành vi giảm ô nhiễm trên các mặt: sinh học, hoá học, thẩm mỹ (phá hại của công, viết vẽ bậy), tiếng ồn;

+ Đi du lịch theo những nhóm nhỏ để hạn chế sự tác động về mặt tinh thần cũng như vật lý đối với môi trường xung quanh;

+ Luôn ý thức được mức độ ảnh hưởng tới môi trường do hành vi của mình mang lại;

+ Sử dụng các trang thiết bị không gây ô nhiễm hoặc gây ô nhiễm thấp;

+ Chọn những sản phẩm có độ bền cao, có thể phân hoá ở dạng sinh học hoặc có thể tái tạo;

+ Vứt bỏ rác thải ở những nơi có quy định;

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

- Tôn trọng môi trường sống của người dân bản địa

+ Thừa nhận các giá trị quý giá mang tính độc đáo, duy nhất của những người dân bản địa tại khu vực tham quan;

+ Tôn trọng phong tục, văn hoá, truyền thống địa phương;

+ Luôn trong tinh thần sẵn sàng học hỏi, cho dù là những thứ đơn giản và cho dù mình là người có nhiều hiểu biết;

+ Hỗ trợ kinh tế địa phương bằng cách mua các sản phẩm và dịch vụ địa phương;

+ Tôn trọng tài sản tư hữu và tính riêng có của người dân;

+ 'Nhập gia tuỳ tục' theo văn hoá địa phương;

+ Tế nhị cư xử với các du khách khác.

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.3. Đối với HDV

- **Nắm tin tức toàn cầu và địa phương** về những vấn đề đương thời, đặc biệt chú ý tới các vấn đề sinh thái;

- **Nắm được 'code of ethics**' dành cho khách DL&HDV;

- **Không ngừng cải thiện kiến thức** hiểu biết chung và các kỹ thuật hướng dẫn;

- **Lập kế hoạch thuyết trình**, giảng giải trước và trong chuyến đi với khách du lịch;

- **Lường trước những khó khăn** trên đường đi, không gian và thời gian trong mỗi chuyến đi;

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.3. Đối với HDV

- **Mang theo bộ 'đồ nghề'** dành cho HDV;
- **Yêu cầu khách du lịch đọc hiểu** các quy định và quy tắc chính thức tại khu vực đến thăm;
- Khuyến khích, **làm khách du lịch nhận thức được tầm quan trọng của môi trường;**
- **Giúp kiểm soát các tác động của môi trường,** bao gồm các hoạt động liên quan tới du lịch trong khi hợp tác với các cơ quan chính phủ;

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.3. Đối với HDV

- **Can thiệp khi cần thiết** khi có những va chạm giữa khách du lịch với dân cư nơi đến thăm;
- **Giữ lời hứa** với khách du lịch;
- **Hạn chế tặng các món quà làm bằng plastic** hoặc những đồ không phân huỷ sinh học được cho CĐ địa phương;
- **Phát huy các giác quan** và phải trung thực;
- **Hợp tác với trưởng đoàn khách du lịch** để duy trì sự quan tâm nhất quán và bầu không khí vui vẻ cho các thành viên trong đoàn khách du lịch.

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.4. Các nguyên tắc CHUNG

1) **Tối thiểu hóa các tác động tiêu cực** đối với tự nhiên và văn hóa bản địa tại điểm đến;

2) **Giáo dục,** hướng dẫn du khách tầm quan trọng của **BVMT**;

3) **Nhấn mạnh** tầm quan trọng của công việc **kinh doanh có trách nhiệm**, cụ thể là phải gắn kết với chính quyền và CDĐP nhằm đáp ứng nhu cầu địa phương và mang lại lợi ích bảo tồn điểm đến;

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.4. Các nguyên tắc CHUNG

4) **Mang lại nguồn thu trực tiếp** cho công tác bảo tồn và quản lý khu vực thiên nhiên được bảo vệ;

5) **Nhấn mạnh sự cần thiết quy hoạch** vùng DL và lên kế hoạch quản lý khách DL đối với những vùng hoặc khu vực tự nhiên được đánh giá là sẽ trở thành điểm đến DLST;

Chương 3: CÁC ĐẶC ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN, ĐIỀU KIỆN VÀ NGUYÊN TẮC CỦA DLST

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.4. Các nguyên tắc CHUNG

6) **Nhấn mạnh việc sử dụng các nghiên cứu về MT** và XH, cùng với các CT kiểm soát dài hạn nhằm đánh giá và tối thiểu hóa các tác động;

7) **Nỗ lực tối đa hóa lợi ích kinh tế** đối với nước chủ nhà, doanh nghiệp và cộng đồng địa phương, đặc biệt là những người sống bên cạnh hoặc tại địa điểm thuộc khu vực tự nhiên hoặc được bảo vệ;

3.3. Các nguyên tắc áp dụng của DLST

3.3.4. Các nguyên tắc CHUNG

8) Tìm kiếm cách thức nhằm **đảm bảo phát triển du lịch không vượt quá giới hạn thay đổi được chấp nhận** trên cả khía cạnh môi trường và xã hội. Những giới hạn này được đưa ra trên cơ sở hợp tác và liên kết giữa giới nghiên cứu và cộng đồng địa phương;

9) Sử dụng **CSHT được phát triển hài hòa với TN**, tối thiểu hóa việc sử dụng các nguyên liệu hóa thạch được lấy từ địa phương, bảo tồn động thực vật địa phương.